

POWIATOWY URZĄD PRACY
W STASZOWIE

***Ranking zawodów deficytowych
i nadwyżkowych
w powiecie staszowskim
w roku 2009.***

Staszów – 2010 rok

I. WSTĘP

Cel opracowania:

Celem wdrożenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest w szczególności:

- ✓ Obserwacja zjawisk zachodzących na lokalnym rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy pod kątem zawodowym,
- ✓ Formułowanie ocen, wniosków i krótkoterminowych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemu kształcenia zawodowego oraz szkolenia bezrobotnych,
- ✓ Usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- ✓ Usprawnienie pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o prognozach zatrudniania na lokalnym rynku
- ✓ Udostępnienie wyników monitoringu wszystkim podmiotom i partnerom na lokalnym rynku pracy.

Podstawa opracowania:

Podstawowymi źródłami informacji do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych są:

- ✓ Dane zgromadzone w Powiatowym Urzędzie Pracy, dotyczące osób bezrobotnych oraz zgłoszonych ofert pracy według zawodów i specjalności, a także zgłoszonych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).
- ✓ Sprawozdanie o rynku pracy MPiPS-01.
- ✓ Załącznik 2 do sprawozdania MPiPS -01 – „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy”.
- ✓ Załącznik 3 do sprawozdania MPiPS – 01- „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności”
- ✓ Kwestionariusze do badania sondażowego popytu na pracę
- ✓ Kwestionariusze do badania sondażowego podaży absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.
- ✓

Metodologia opracowania:

Realizowanie zamierzeń związanych z kwestią planowania systemu edukacyjnego pod kątem dostosowania struktury kształcenia, szkolenia i przekwalifikowywania według zapotrzebowania gospodarki na zasoby pracy pod kątem kwalifikacji zawodowych wymaga zastosowania sprawnego systemu informacyjnego opartego na weryfikacji i analizie bieżących danych dotyczących poziomu i struktury bezrobocia oraz ofert pracy. W tym celu wykorzystana została metoda o nazwie **Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych**, która oznacza proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju zawodowym. Zebrane w tym procesie dane stanowią niezbędne informacje dla prawidłowego funkcjonowania systemów szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Dane liczbowe wykorzystane w niniejszym raporcie opracowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności wprowadzonej do powszechnego stosowania z dniem 1 stycznia 2005 roku.

Struktura klasyfikacji obejmuje: 10 grup wielkich, 30 grup dużych, 116 grup średnich i 392 grupy elementarne, przy czym grupy elementarne obejmują 1707 zawodów i

specjalności. W niniejszym opracowaniu szczegółowej analizie zostaną poddane grupy duże (kod 2 cyfrowy) i grupy elementarne (kod 4 cyfrowy).

Słownik:

Zawód deficytowy - zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie w stosunku do liczby osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Zawód nadwyżkowy oznacza zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie w stosunku do liczby osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Klasyfikacja jest pięciopoziomowym, hierarchicznie usystematyzowanym zbiorem zawodów i specjalności występujących na rynku pracy. Struktura klasyfikacji oparta jest na systemie pojęć, z których najważniejsze to zawód, specjalność, umiejętność oraz kwalifikacje zawodowe.

Zawód zdefiniowany został jako zbiór zadań wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji zdobytych w wyniku kształcenia i praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło dochodu. Zawód może dzielić się na specjalności.

Specjalność jest wynikiem podziału pracy w ramach zawodu, zawiera część czynności o podobnym charakterze.

Umiejętność określono jako sprawdzoną możliwość wykonywania odpowiedniej klasy zadań w ramach zawodu, natomiast przez kwalifikacje zawodowe rozumiane są układy wiedzy i umiejętności wymagane do realizacji składowych zadań zawodowych.

Dane liczbowe wykorzystane w niniejszym raporcie opracowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności wprowadzonej do powszechnego stosowania z dniem 1 stycznia 2005 roku.

Struktura klasyfikacji obejmuje: 10 grup wielkich, 30 grup dużych, 116 grup średnich i 392 grupy elementarne, przy czym grupy elementarne obejmują 1707 zawodów i specjalności. W niniejszym opracowaniu szczegółowej analizie zostaną poddane grupy duże (kod 2 cyfrowy) i grupy elementarne (kod 4 cyfrowy).

II. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

1. Bezrobotni według grup zawodów w powiecie staszowskim

(T- II/P-1, T- II/P-1a)

Według stanu na 30.12.2009r. w powiecie staszowskim zarejestrowanych było 3 924 osoby pozostające bez pracy (według danych GUS-u stopa bezrobocia w powiecie na koniec roku wynosiła 11,1% przy średniej województwa świętokrzyskiego 14,7% oraz kraju 11,9 %). W porównaniu z danymi wg stanu na 31.12.2008 r. liczba bezrobotnych wzrosła o 338 osób.

Wśród zarejestrowanych na koniec roku 2009 bezrobotnych, większość, bo 50,7% ogółu bezrobotnych stanowiły kobiety. Poziom bezrobocia wśród kobiet w powiecie staszowskim miał w stosunku do stanu na koniec roku ubiegłego charakter zniżkowy o blisko 9 %.

Bezrobotni zarejestrowani w urzędzie sklasyfikowani zostali ze względu na posiadany zawód, do którego wykonywania mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem szkolnym lub innym dokumentem bądź odpowiednim stażem pracy w danym zawodzie (udokumentowana ciągłość pracy w okresie minimum 1 roku w tym samym zawodzie), w 28 dużych grupach zawodów, które zawierały 243 grupy elementarne, a te z kolei 568 zawodów reprezentowanych przez bezrobotnych.

Bezrobotni bez zawodu to przede wszystkim osoby z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym oraz osoby posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące. Są to również osoby nie posiadające udokumentowanej ciągłości pracy w okresie minimum 1 roku w tym samym zawodzie. Bezrobotni bez zawodu na koniec omawianego okresu w liczbie 819, stanowili 20,9% ogólnej liczby bezrobotnych.

Spośród bezrobotnych wg stanu na 31.12.2009r., 3 105 osób posiadało zawód, dając 79,1% ogólnej liczby bezrobotnych. Kobiety posiadające zawód zarejestrowane były w liczbie 1 551, stanowiąc 50% wszystkich bezrobotnych z zawodem. Analizując ponadto populację bezrobotnych ze względu na płeć, można zauważyć, że posiadaniem zawodu w równych częściach mogli się pochwalić zarówno kobiety, jak i mężczyźni.

Najwyższy poziom bezrobocia w analizowanym okresie wystąpił w zawodach:

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych
1.	743304	Krawiec	198
2.	341902	Technik ekonomista	180
3.	311502	Technik mechanik	146
4.	522107	Sprzedawca	145
5.	722204	Ślusarz	109
6.	712102	Murarz	65
7.	512201	Ekonomista	64
8.	723304	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	59
9.	244104	Pedagog	58
10.	723106	Mechanik pojazdów samochodowych	58

11.	743604	Szwaczka	55
12.	321402	Technik żywienia	55
13.	341501	Technik handlowiec	53
14.	321208	Technik rolnik	50
15.	311204	Technik budownictwa	47

Należy równocześnie zauważyć, że wyżej wymienione najliczniejsze grupy zawodowe w przeważającym procencie reprezentowane były przez kobiety. Sytuacja taka miała miejsce w przypadku krawca (99,5%), sprzedawcy (95,8%), czy też technika ekonomisty (87,2%).

Absolwenci - osoby młode, wchodzące na rynek pracy zarejestrowane na koniec roku 2009 w liczbie 361, stanowili 9,2% ogółu bezrobotnych. Absolwenci nie posiadający uprawnień do wykonywania zawodu stanowili 18,6% ogółu zarejestrowanych absolwentów. Byli to głównie absolwenci kończący naukę w liceach ogólnokształcących. W tej grupie dominującą pozycję zajęły również kobiety. Spośród zarejestrowanych absolwentów 294 osoby, tj. ponad 81% posiadało uprawnienia do wykonywania określonego zawodu.

Najliczniej reprezentowane zawody wśród bezrobotnych absolwentów:

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba absolwentów
1.	244104	Pedagog	19
2.	522107	Sprzedawca	17
3.	311502	Technik mechanik	16
4.	241101	Ekonomista	15
5.	341902	Technik ekonomista	13
6.	214990	Pozostali inżynierowie	12
7.	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	11
8.	311401	Technik elektronik	11
9.	311206	Technik drogownictwa	10
10.	341501	Technik handlowiec	9

Kolejną kategorię stanowiły osoby bezrobotne pozostające w ewidencji powyżej 12 miesięcy. Ich liczba na koniec roku 2009 osiągnęła poziom 515, o 357 osób mniej niż w roku 2008. Udział kobiet w omawianej grupie wyniósł 58,4%. Osoby nie posiadające zawodu zarejestrowane były w liczbie 68, a zawód posiadało 447 osób.

Najliczniej reprezentowane zawody w grupie bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy:

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych
1.	743304	Krawiec	29
2.	522107	Sprzedawca	27
3.	341902	Technik ekonomista	23
4.	722204	Ślusarz	15
5.	512201	Kucharz	14
6.	241102	Ekonomista	13
7.	914103	Robotnik gospodarczy	12
8.	712102	Murarz	12
9.	321208	Technik rolnik	12
10.	311502	Technik mechanik	12

**2.Napływ bezrobotnych według zawodów w powiecie staszowskim
(T- II/P-2, T- II/P-2a)**

W roku 2009 w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowało się ogółem 7 267 osób bezrobotnych, tj. o 1 425 osób więcej niż w roku 2008. W tym samym okresie wyłączono z ewidencji 6 929 osób.

Wśród omawianej grupy bezrobotnych zawod posiadały 5 593 osoby, tj. 77% ogółu rejestrujących się. Osoby nie posiadające zawodu w liczbie 1 674 stanowiły 23% napływu do bezrobocia. Spośród osób rejestrujących się w w/w okresie wcześniej pracowało blisko 72%, pozostała część bezrobotnych nie może pochwalić się doświadczeniem zawodowym.

Najwyższy napływ osób bezrobotnych wystąpił w następujących zawodach:

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych
1.	743304	Krawiec	305
2.	341902	Technik ekonomista	272
3.	311502	Technik mechanik	271
4.	522107	Sprzedawca	252
5.	722204	Ślusarz	179
6.	244104	Pedagog	132
7.	341501	Technik handlowiec	129
8.	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	112
9.	311401	Technik elektronik	107
10.	723106	Mechanik pojazdów samochodowych	103

11.	241102	Ekonomista	102
12.	723304	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	102
13.	514102	Fryzjer	89
14.	712102	Murarz	86
15.	743604	Szwaczka	80

Kobiety, które zarejestrowały się w 2009 roku w liczbie 3 588, tj. o 552 więcej niż w roku poprzednim. W tej grupie 2 693 kobiety posiadały zawód, tj. 75% omawianej grupy. W w/w okresie kobiety bez zawodu zarejestrowały się w liczbie 895 dając 25% ogólnego napływu kobiet do ewidencji.

Najwyższy napływ do bezrobocia wystąpił w grupie kobiet posiadających następujące zawody:

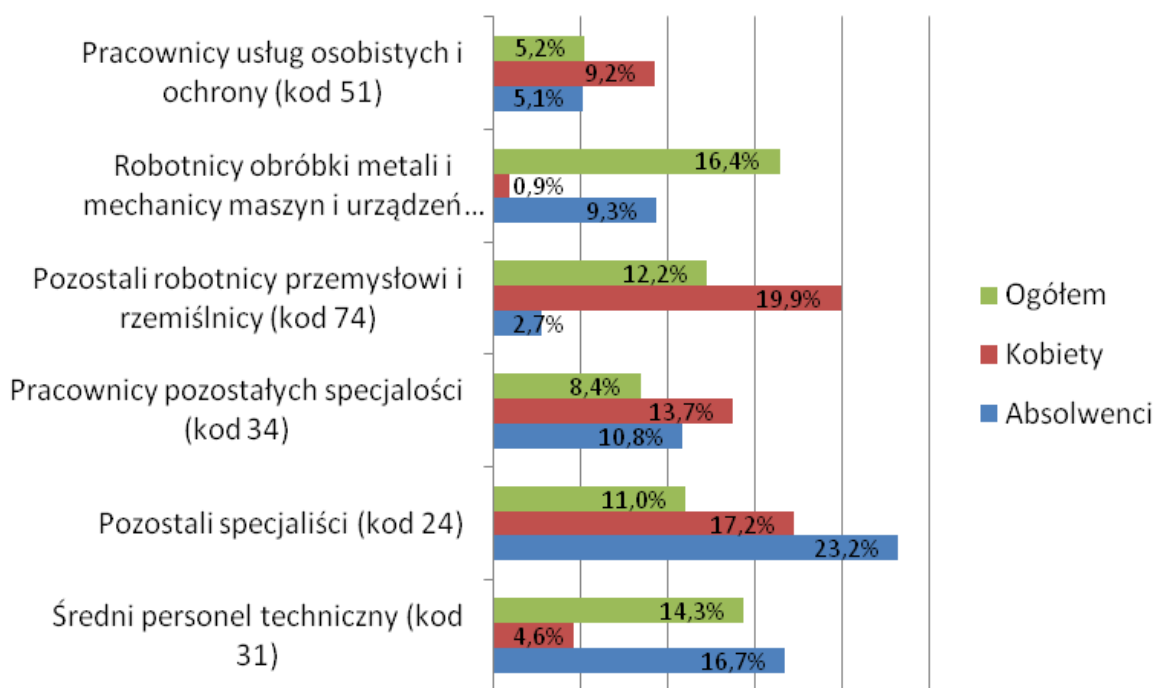
Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba kobiet
1.	743304	Krawiec	304
2.	522107	Sprzedawca	242
3.	341902	Technik ekonomista	236
4.	244104	Pedagog	113
5.	341501	Technik handlowiec	92
6.	514102	Fryzjer	85
7.	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	84
8.	241102	Ekonomista	80
9.	743604	Szwaczka	80
10.	512201	Kucharz	60

Absolwenci, po zakończeniu nauki zarejestrowali się w liczbie 1 179, co stanowiło 16,2% ogólnego napływu do bezrobocia. W populacji nowo rejestrujących się absolwentów kobiety stanowiły 59,2%. Z bezrobotnych opuszczających szkoły, zawodu nie posiadało 300 osób - 25,4,7% ogółu rejestrujących się absolwentów, w tym 224 kobiety – 74,7% absolwentów bez zawodu.

Najliczniejszy napływ bezrobotnych absolwentów nastąpił w zawodach:

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba absolwentów
1.	244104	Pedagog	56
2.	311502	Technik mechanik	43
3.	341501	Technik handlowiec	38
4.	311401	Technik elektronik	37
5.	341902	Technik ekonomista	34
6.	311206	Technik drogownictwa	33
7.	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	30
8.	241990	Pozostali spec. ds. ekonomicznych i zarządzania	30
9.	514102	Fryzjer	28
10.	241102	Ekonomista	22

Struktura napływu bezrobotnych według dużych grup zawodów w powiecie staszowskim w 2009 roku

III. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODOWYCH)

1.Oferty pracy i ich struktura według zawodów w powiecie staszowskim (T- II/P-3, T- II/P-3a)

Istotnym elementem rankingu zawodów jest analiza napływu ofert pracy, która pozwala na określenie skali nadwyżki i deficytu zasobów pracy w układzie zawodów i specjalności oraz grup zawodowych. W roku 2009 zgłoszono i pozyskano łącznie 2 658 ofert pracy, tj. o 149 więcej niż rok wcześniej. Oferty te dotyczyły zarówno zatrudnienia niesubsydiowanego jak i subsydiowanego.

Najliczniej na rynku pracy poszukiwano pracowników w zawodach:

Lp.	Nazwa zawodu	Liczba ofert pracy zgłoszona w 2009 roku	w tym:	
			subsydiowane	niesubsydiowane
1.	Robotnik gospodarczy	518	514	4
2.	Pracownik biurowy	478	470	8
3.	Sprzedawca	289	181	108
4.	Kierowca sam ciężarowego	75	3	72
5.	Opiekunka dziecięca	70	70	0
6.	Pomoc kuchenna	64	47	17
7.	Robotnik budowlany	57	8	49
8.	Konserwator budynków	54	51	3
9.	Kucharz	47	37	10
10.	Operator koparek i zwałowarek	43	3	40
11.	Sprzątaczką	33	32	1
12.	Fryzjer	31	29	2

W 2009r. w dyspozycji urzędu pracy było 2 658 ofert pracy. Analizując oferty pracy należy stwierdzić, iż najwięcej miejsc zatrudnienia było w handlu, w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, w branży usługowej, administracji publicznej. Jak wynika z powyższych zestawień grupy zawodowe, dla których było najwięcej ofert pracy to przede wszystkim robotnik gospodarczy, sprzedawca, robotnik budowlany, pracownik biurowy, opiekunka dziecięca, pomoc kuchenna.

Duży odsetek ofert pochodził od pracodawców korzystających z form subsydiowanych. Zjawisko zgłaszania dużej liczby ofert pracy wiąże się podobnie jak

w przypadku dużego „napływu” osób bezrobotnych o tych kwalifikacjach z rotacyjnością na danym stanowisku pracy. Przyczyną fluktuacji załogi w firmach handlowych mogą być niskie zarobki, w stosunku do obciążenia pracą bądź sezonowość prac w branży. Zaobserwowano ciągłe uruchamianie nowych obiektów handlowych, głównie na terenie Miasta i Gminy Staszów oraz Miasta i Gminy Połaniec. Jak co roku w sezonie wiosennym zauważalny był także wzrost miejsc pracy w budownictwie.

Rynek pracy po wejściu Polski do Unii Europejskiej został poszerzony również o oferty zza granicy. Kolejny rok pośrednictwo pracy uczestniczy w strukturach i korzysta z bazy ofert EURES.

Z usług EURES w Powiatowy Urzędzie Pracy w Staszowie w 2009 r. skorzystały 183 osoby. Tutejszy urząd pozyskał 110 ofert pracy w ramach sieci EURES.

W celu lepszego rozpropagowania Europejskiej Sieci Zatrudnienia EURES, PUP w Staszowie w ramach szkolenia z aktywnego poszukiwania pracy organizuje w Klubie Pracy spotkania asystenta EURES z bezrobotnymi, gdzie ideą przewodnią tego przedsięwzięcia jest upowszechnienie mobilności zawodowej pracowników w Unii Europejskiej, promocja EURES, a także zapoznanie się z aktualnymi ofertami pracy.

Wyjazdami do pracy w większości zainteresowani są mężczyźni w wieku 20 – 45 lat z wykształceniem zawodowym lub średnim, a także osoby bez żadnych kwalifikacji zawodowych. Największą popularnością cieszą się prace z branży budowlanej oraz z rolnictwa. Niestety wciąż największą barierą w realizowaniu ofert pracy w ramach sieci EURES jest brak znajomości języków obcych.

Blisko 85% kandydatów nie zna języka angielskiego, natomiast tylko 4% określa jako dobrą.

Ponad 80% zarejestrowanych w bazie EURES nie zna żadnego języka obcego, a tylko nieliczni, bo zaledwie 2% poszukujących pracy deklaruje znajomość więcej niż jednego języka obcego, przy czym znajomość drugiego języka określa jako słabą.

Analizując powyższe dane trzeba wziąć pod uwagę to, iż w większości ofert wymagana jest znajomość języka angielskiego w stopniu komunikatywnym. Należy zaznaczyć, że znajomość języka angielskiego na poziomie dobrym deklarują w większości osoby młode, bez doświadczenia w pracy, natomiast pracodawcy najczęściej poszukują specjalistów z doświadczeniem zawodowym oraz odpowiednimi uprawnieniami. Przeszkodą w mobilności kandydatów do pracy za granicą obok problemów językowych są również różnice w kwalifikacjach

akademickich i zawodowych, polegających głównie na nieuznawaniu na rynkach europejskich kwalifikacji zdobytych w Polsce.

Duży mankamentem w pośrednictwie pracy za granicą jest także brak informacji zwrotnej, jak wiele osób podjęło zatrudnienie dzięki działalności doradcy lub asystenta.

Bardzo często pracodawcy kontaktują się bezpośrednio z kandydatami, nie informując o wyniku rekrutacji doradców EURES.

IV. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie staszowskim

(T- II/P-4)

Przeprowadzona analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych, w oparciu o stosunek średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w 2009 roku wskazuje, że:

- 449 zawodów to zawody nadwyżkowe – o 1 więcej niż w roku 2008,
- 18 zawodów możemy uznać za zrównoważone – o 7 więcej
- 101 zawodów to zawody deficytowe – o 16 mniej niż w roku poprzednim.

W stosunku do wyników z roku poprzedniego można zauważyć zmiany głównie na korzyść zawodów zrównoważonych. Liczba zawodów deficytowych zmniejszyła się o ponad 13 % w stosunku do tej grupy zawodów z roku 2008.

Najwyższy (maksymalny) deficyt siły roboczej wśród bezrobotnych w omawianym okresie (brak bezrobotnych w poszukiwanych na rynku pracy zawodach) wystąpił w 52 zawodach, tj. w ponad 9% ogólnej liczby wykazanych zawodów, o 12 zawodów mniej niż w roku poprzednim. Był to m.in. inżynier geodeta, nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, nauczyciel wychowania do życia w rodzinie, nauczyciel muzyki, grafik komputerowy, diagnosta samochodowy, agent ubezpieczeniowy, instruktor nauki jazdy,...

Wśród zawodów wykazanych w raporcie zaledwie 18 to zawody zrównoważone, tj. wykazujące równowagę na rynku pracy. Stanowiły one 3,2% ogólnej liczby zawodów reprezentowanych przez zarejestrowanych bezrobotnych. Zawodami zrównoważonymi były m.in. pracownik ochrony mienia i osób, kasjer bankowy,

technik analityki medycznej, doradca zawodowy, nauczyciel nauczania początkowego, kierowca operator wózków jezdniowych, monter konstrukcji budowlanych,...

Zawody nadwyżkowe z kolei osiągnęły liczbę 449, stanowiąc 79% ogólnej liczby rozpatrywanych zawodów. Były to m.in. zawody: pedagog, politolog, ekonomista, specjalista administracji publicznej, technik mechanik, technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik ekonomista, kelner, ślusarz, mechanik pojazdów samochodowych, mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych, krawiec, cukiernik, piekarz, szwaczka, kaletnik,...

2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie staszowskim wg dużych grup zawodowych (T- II/P-5)

W rankingu 28 dużych grup zawodów – nadwyżka wystąpiła w 19 grupach, stanowiąc 67,9% ogólnej liczby grup (bez zmian w stosunku do roku poprzedniego). Deficyt odnotowano w 9 dużych grupach, dając 32,1% ogółu dużych grup zawodowych. Zestawienia statystyczne dużych grup zawodowych nie wykazały natomiast zawodów zrównoważonych, tj. wykazujących równowagę na rynku pracy..

Najwyższe wskaźniki intensywności nadwyżki (deficytu) wg dużych grup zawodów:

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Ranking*
1.	24	Pozostali specjaliści (wskaźnik 0,04)	Zawody nadwyżkowe
2.	32	Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia (wskaźnik 0,04)	
3.	21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych (wskaźnik 0,04)	
4.	31	Średni personel techniczny (wskaźnik 0,05)	

5.	72	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń (wskaźnik 0,05)	
6.	83	Kierowcy i operatorzy pojazdów (wskaźnik 2,5)	
7.	91	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (wskaźnik 5,9)	Zawody deficytowe
8.	33	Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy (wskaźnik 6,0)	
9.	42	Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów (wskaźnik 10,1)	
10.	41	Pracownicy obsługi biurowej (wskaźnik 13,2)	

3. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie staszowskim wg elementarnych grup zawodowych (T- II/P-6)

W rankingu elementarnych grup zawodowych wg kodu czterocyfrowego nadwyżka występuje w 179 grupach zawodów reprezentowanych przez bezrobotnych, stanowiąc tym samym 75,2% wszystkich grup zawodów.

Deficyt zawodów występuje w 51 grupach elementarnych, tj. 21,4% wszystkich grup. Szesnaście z nich osiągnęło maksymalną wartość wskaźnika intensywności deficytu, tzn. w danym zawodzie pojawiły się oferty pracy, natomiast nie było osób rejestrujących się, posiadających dany zawód. Tę grupę reprezentują m.in. inkasenci i poborcy, pośrednicy ubezpieczeniowi, operatorzy urządzeń przemysłu szklarskiego, kreślarze, graficy komputerowi, pracownicy usług domowych, przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek.

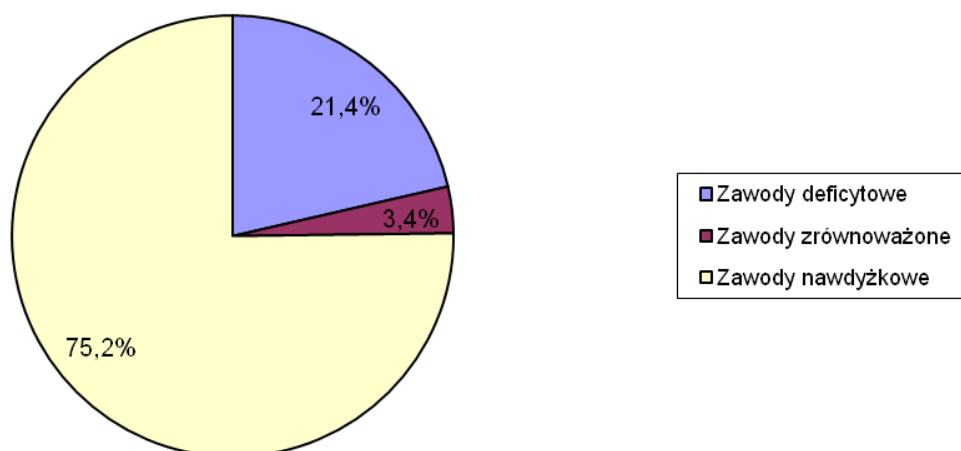
Na podstawie analizy danych za rok 2009 można również zauważyć, że w dobrej sytuacji na rynku pracy byli też bezrobotni reprezentujący następujące grupy zawodów:

- Kasjerzy (kod 4211) – 25 miejsc pracy na bezrobotnego w danej grupie zawodowej
- Sekretarki (kod 4111) – 21 miejsc pracy na bezrobotnego w danej grupie zawodowej
- Opiekunki dziecięce (kod 5131) – 17 miejsc pracy na bezrobotnego w danej grupie zawodowej
- Plastycy i pokrewni (kod 3471) – 13 miejsc pracy na bezrobotnego w danej grupie zawodowej
- Robotnicy budowlani (kod 7129) - 12 miejsc pracy na jednego bezrobotnego
- Kierowcy samochodów ciężarowych (kod 8323) – 8 miejsc pracy na każdego zarejestrowanego bezrobotnego
- Robotnicy budowy dróg (kod 7124) - 7 miejsc pracy na jednego bezrobotnego.

Większych problemów ze znalezieniem zatrudnienia nie mieli również bezrobotni z 8 zrównoważonych grup elementarnych, stanowiących 3,4% ogólnej liczby omawianych grup zawodowych. Do zawodów wykazujących równowagę na rynku pracy należą m.in.:

- Kasjerzy bankowi (kod 4212)
- Technicy analityki medycznej (kod 3211)
- Programiści (kod 2132)
- Robotnicy pomocniczy w budownictwie (kod 9313)
- Artyści plastycy (kod 2452)
- Klasyfikatorzy żywności (kod 7415)
- Technicy nauk chemicznych, fizycznych (kod 3111)

Struktura zawodów w powiecie staszowskim w 2009 roku

W tym miejscu należy ponownie podkreślić, że wykazane w aneksach statystycznych mierniki przyjmują wartości, które niejednokrotnie zakłócają obraz stanu faktycznego na lokalnym rynku pracy.

Podstawowym problemem, z którym boryka się urząd na co dzień jest wciąż znaczna niespójność pomiędzy stosowanym w myśl „Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz jej stosowania” przez PUP nazewnictwem zawodów, a nazewnictwem stosowanym w praktyce przez szkoły i uczelnie wyższe.

Podobnie, zawody wskazywane przez pracodawców w świadectwach pracy znacznie odbiegają od w/w klasyfikacji. Z tego też powodu pracownicy urzędu rejestrujący bezrobotnych nierzadko muszą nadawać zawodom kody o charakterze pokrewnym, biorąc pod uwagę rodzaj wykonywanej pracy.

Zniekształcenia danych wynikają zapewne również z niedoskonałości „klasyfikacji zawodów i specjalności”.

Rozbieżności pomiędzy danymi statystycznymi a stanem rzeczywistym na rynku pracy spowodowane są także sytuacjami, kiedy oferta pracy zgłoszona zostaje do urzędu w zawodzie o innej nazwie niż nazewnictwo zastosowane przez szkołę lub uczelnię na świadectwie bądź dyplomie zarejestrowanej osoby bezrobotnej.

Tym samym, na precyzję danych statystycznych wpływa fakt, że nie wszyscy pracodawcy zgłaszają do urzędu wolne miejsca pracy, jak również nie wszyscy bezrobotni podejmujący zatrudnienie informują o tym fakcie właściwy urząd pracy.

4. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie staszowskim (T- II/P-7)

Analizując stosunek liczby bezrobotnych w danej dużej grupie zawodów wg kodu dwucyfrowego, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy do liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tej samej grupie zawodów według stanu na koniec grudnia 2009 roku, należy stwierdzić, że najwyższe długotrwałe bezrobocie generowane jest na terenie naszego powiatu w następujących dużych grupach zawodów:

- Ogrodnicy (kod 62),
- Kierownicy dużych i średnich organizacji (kod 12),
- Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów (kod 42),
- Leśnicy i rybacy (kod 63),
- Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (kod 91).
- Robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych (kod 73),
- Pracownicy obsługi biurowej (kod 41),
- Operatorzy i monterzy maszyn (kod 82),
- Pracownicy usług osobistych i ochrony (kod 51).

Najniższe z kolei wskaźniki długotrwałego bezrobocia obserwuje się w przypadku bezrobotnych z dużych grup zawodowych:

- Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych (kod 21),
- Średni personel techniczny (kod 31)
- Specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia (kod 22).

5. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie staszowskim (T- II/P-8)

Analizując stosunek liczby bezrobotnych w danej grupie elementarnej wg kodu czterocyfrowego zawodów, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy do liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tej samej grupie zawodów według stanu na koniec

roku 2009 należy podkreślić, że najwyższy wskaźnik długotrwałego bezrobocia ($W=1,00$) na terenie naszego powiatu występuje w przypadku 11 grup elementarnych, stanowiąc 5,1% ogólnej ich liczby (o 3% mniej niż w roku 2008).

Niższe wskaźniki ($0 < W < 1$) występują w 90 grupach elementarnych, tj. 41,9% ogółu grup (o 9,2% mniej niż rok wcześniej).

Długotrwałego bezrobocia ($W=0,00$) nie generują natomiast bezrobotni reprezentujący 114 omawianych grup zawodów, stanowiąc 53% omawianych elementarnych grup zawodowych (wzrost o 12,3% w porównaniu z rokiem 2008).

6. Bezrobotni oraz ich struktura wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy w powiecie staszowskim (T- II/P-9) (T- II/P-9a)

Na przestrzeni ostatnich lat obserwujemy w kraju intensywne zmiany zachodzące w gospodarce i sytuacji ekonomicznej wielu przedsiębiorstw. Dotyczy to wprowadzania nowych technologii i kierunków rozwoju, powstawania nowych zawodów, zmian w polityce kadrowej firm, a tym samym nowych rosnących oczekiwań pracodawców wobec swych pracowników. Wymagania te dotyczą nie tylko szeroko rozumianych kwalifikacji zawodowych, ale i praktycznych umiejętności, doświadczenia oraz mobilności zawodowej. Istotne w coraz większym stopniu okazują się predyspozycje osobowe pracownika, jego gotowość do kształcenia ustawicznego i zdobywania nowych kwalifikacji, motywacja oraz elastyczność. Niestety znaczną część osób zatrudnionych wciąż charakteryzuje brak sprecyzowanych planów zawodowych, niska kreatywność, postawa roszczeniowa i zbyt mała elastyczność.

W ostatnim czasie niestety dał o sobie znać pogłębiający się światowy kryzys gospodarczy, który staje się zauważalny również na naszym terenie. Zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami w części lokalnych firm, dochodzi systematycznie do zwolnień, w tym grupowych, obejmujących dziesiątki osób. Zjawisko to wpływa na dane liczbowe określające ilość osób bezrobotnych po zwolnieniu z zakładu pracy.

Spośród 7 267osób bezrobotnych zarejestrowanych do końca 2009 roku, przed rejestracją pracowało 5 228 osób, stanowiąc tym samym 71,9% ogólnego napływu do bezrobocia. Z analizy danych statystycznych wynika, że największe bezrobocie generowały następujące wg sekcji PKD rodzaje działalności:

- Budownictwo – 1 172 bezrobotnych, tj. 22,4%

- Przetwórstwo przemysłowe- 1 137 bezrobotnych, tj. 21,7%
- Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne - 881 bezrobotnych, tj. 16,9%.
- Handel hurtowy i detaliczny - 775 bezrobotnych, tj. 14,8%.
- Pozostała działalność usługowa– 330 bezrobotnych, tj. 6,3%
- Edukacja - 146 bezrobotnych, tj. 2,8%.

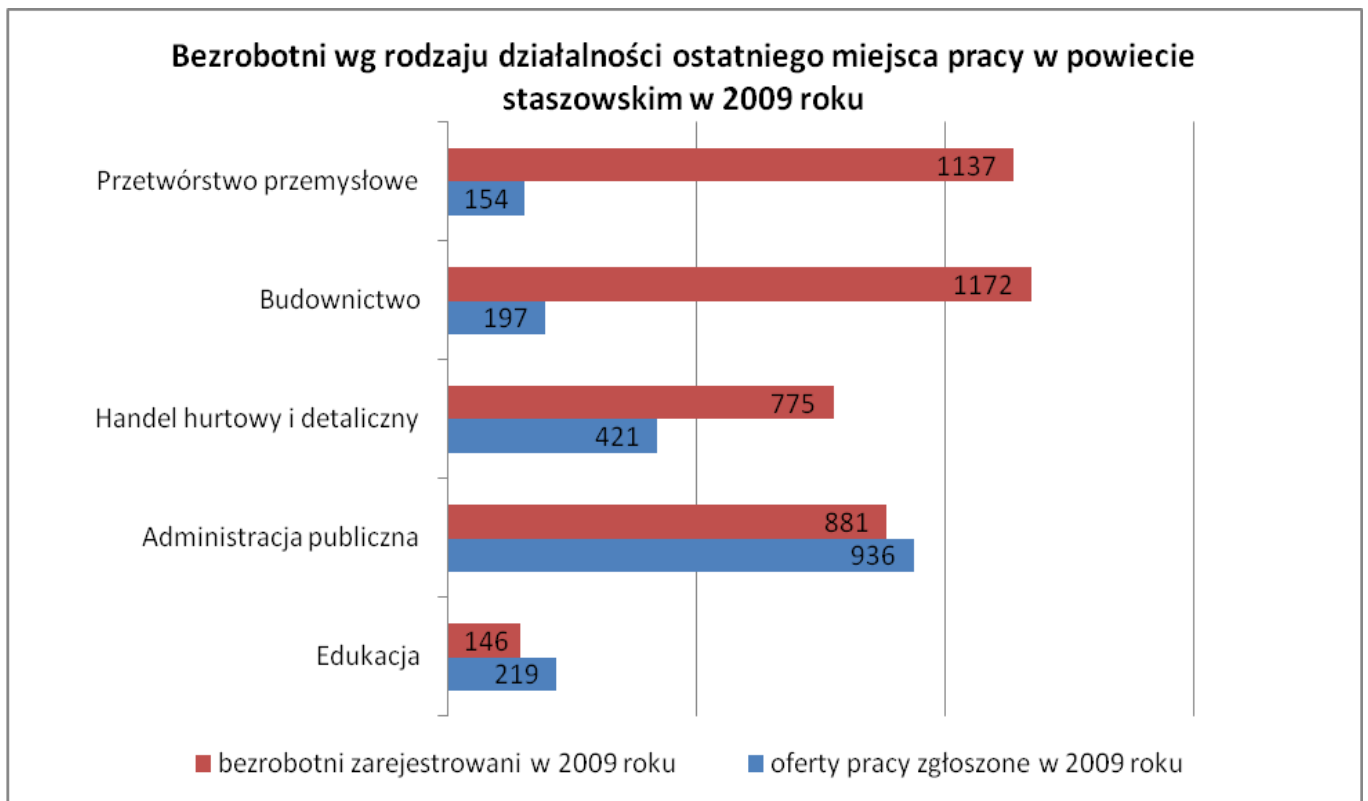
Najmniej osób zarejestrowało się po ustaniu pracy w następujących sekcjach PKD:

- Działalność związana z obsługą nieruchomości – 21 bezrobotnych,
- Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników- 22 bezrobotnych.

W roku 2009 zgłoszono i pozyskano łącznie 2 658 wolnych miejsc pracy. Do najliczniejszych, podobnie jak w latach poprzednich należały oferty z następujących sekcji PKD:

- Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne - 936 ofert pracy, o 206 ofert więcej niż w roku 2008
- Handel hurtowy i detaliczny – 421 ofert, o 30 ofert mniej niż rok wcześniej
- Edukacja – 219 ofert, o 74 oferty więcej niż w roku 2008
- Budownictwo- 197 ofert, o 70 ofert mniej
- Przetwórstwo przemysłowe – 154 oferty, o 186 ofert mniej niż w 2008r.
- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna- 137 ofert.

Porównując w/w dane z danymi z roku ubiegłego należy zwrócić uwagę na znaczny wzrost ilości ofert głównie w branży administracji publicznej, edukacji i opiece zdrowotnej oraz zmniejszone zainteresowanie w handlu, przetwórstwie przemysłowym i budownictwie.

Interesującym zjawiskiem, które można tu zaobserwować jest fakt, że najwięcej wolnych miejsc pracy pochodziło z sekcji administracji publicznej, handlu, edukacji i budownictwa, które to sekcje, jak to było również w latach wcześniejszych jednocześnie generowały wysoki napływ bezrobotnych wg rodzaju ostatniego miejsca pracy. Wskazuje to zatem na niezmiennie fluktuacyjny charakter zatrudnienia w tych działach gospodarki.

Sytuacja taka, w przypadku zwłaszcza sekcji administracji publicznej, czy też edukacji wywołana jest także faktem umożliwienia osobom bezrobotnym skorzystania z form wejścia na rynek pracy na zasadach aktywizacji zawodowej, tj. stażu, bądź prac interwencyjnych. Szanse takie stwarzały głównie lokalne jednostki samorządowe.

7. Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie staszowskim ze względu na wskaźnik szansy uzyskania ofert (T- II/P-10)

Analiza rankingu zawodów wg kodu dwucyfrowego (liczba bezrobotnych i oferty pracy w danej grupie zawodów) wskazuje, że najmniejszy problem w roku 2009 z uzyskaniem zatrudnienia posiadali bezrobotni reprezentujący m.in.

wyróżnione ze względu na wysoki wskaźnik szansy uzyskania oferty następujące duże grupy zawodowe – pracownicy obsługi biurowej (kod 41), pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów (kod 42), pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (kod 91), robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni (kod 92), kierowcy i operatorzy pojazdów (kod 83).

Mniejsze z kolei szanse na zatrudnienie (wskaźnik zerowy) posiadają bezrobotni z takich m.in. grup zawodowych, jak leśnicy i rybacy (kod 63), rolnicy (kod 61), rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby (kod 64).

W obliczu trudnej sytuacji na rynku pracy i małych szans na znalezienie zatrudnienia, głównie przez osoby bezrobotne o niskich kwalifikacjach, pomocnym okazuje się być organizowanie przez urząd szkoleń zawodowych. Umożliwiają one bezrobotnym, których kwalifikacje są niewystarczające do pozyskania pracy lub posiadają zawód deficytowy zdobycie nowych uprawnień i umiejętności zawodowych, bądź doskonalenie i podwyższanie posiadanych już kwalifikacji. Działania takie znacznie zwiększają szanse osób poszukujących pracy na uzyskanie odpowiedniego zatrudnienia.

W 2009 roku w szkoleniach zawodowych wzięło udział 236 osób bezrobotnych i 1 osoba poszukująca pracy .

W omawianym okresie dużym zainteresowaniem bezrobotnych cieszyły się, głównie ze względu na zapotrzebowanie rynku pracy szkolenia z zakresu obsługi sprzętu ciężkiego, budowlanego i drogowego. Na ww. szkolenia skierowano 57 osób, co stanowiło 24% ogółu szkolonych osób. Do szkoleń związanych z branżą budowlaną możemy zaliczyć również specjalistyczne kursy spawalnictwa. W tej dziedzinie przeszkolonych zostało 25 osób, co stanowi 10,5% ogółu szkolonych osób.

Niewiele mniejszym zainteresowaniem cieszyły się szkolenia w zawodzie kierowcy. Na kursy prawa jazdy kat. C, E lub D skierowano łącznie 43 osoby, co stanowiło 18,1% ogółu szkolonych osób.

Spośród grupy przeszkolonych bezrobotnych 9,7% stanowiły osoby z wykształceniem wyższym, 32,5% z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, 34,2% z zasadniczym zawodowym, natomiast 23,60% nie posiadało żadnego zawodu tzn. 10,5% posiadało wykształcenie średnie ogólnokształcące a 13,1% tylko wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne.

Należy podkreślić, iż największym powodzeniem cieszą się szkolenia, które kończą się zdobyciem określonych uprawnień: operatora maszyn ciężkich, kierowcy, spawacza, operatora wózka jezdniowego. Związane jest to z rozwojem branży budowlanej i zapotrzebowaniem na pracowników z ww. uprawnieniami. Niestety,

większość ofert pracy, a tym samym zapotrzebowanie na określone szkolenia dotyczą głównie zawodów typowo męskich, co odzwierciedla się w korzystaniu ze szkoleń przez kobiety. Na ogólną liczbę 237 przeszkolonych osób 62 to kobiety, stanowiąc 26,2%.

Celem szkoleń jest doskonalenie kwalifikacji zawodowych, umożliwienie zdobycia nowych umiejętności bądź kwalifikacji. Kursy, szkolenia dają możliwość aktywnym jednostkom zmiany swego nierynkowego wykształcenia. Po ukończeniu ww. szkoleń ponad 50% bezrobotnych podjęło pracę.

8. Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie staszowskim ze względu na wskaźnik szansy uzyskania ofert (T- II/P-11)

Analiza rankingu elementarnych grup zawodów wg kodu czterocyfrowego wskazuje, że szansę na uzyskanie zatrudnienia posiadają bezrobotni reprezentujący 152 grupy zawodowe, co stanowi 63,9% ogólnej liczby omawianych grup. Największe, bo maksymalne wskaźniki wykazano w 12 grupach elementarnych -5%, tj. pracownicy ds. zatrudnienia i pośrednictwo pracy, programiści, artyści plastycy, operatorzy maszyn, operatorzy sprzętu komputerowego, pośrednicy ubezpieczeniowi, pracownicy biur podróży,...

Spśród 238 grup elementarnych w 86 grupach zawodów nie wpłynęły do urzędu żadne zgłoszenia o wolnych miejscach pracy, stanowiąc 36,1% ogólnej liczby omawianych grup.

V. WNIOSKI

Na koniec roku 2009 można powtórzyć spostrzeżenia i wnioski z poprzedniego okresu sprawozdawczego, mówiące o tym, że wyniki przeprowadzonego monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o statystykę rynku pracy nie są w stanie ściśle i precyzyjnie określić rzeczywistej skali zjawiska w przedmiotowym zakresie. Jest to z pewnością spowodowane między innymi nie zgłaszaniem przez pracodawców do urzędu wszystkich aktualnych wolnych miejsc pracy. Ponadto należy brać również pod uwagę fakt, że coraz więcej bezrobotnych może być sklasyfikowanych w wielu zawodach, a w momencie sporządzania sprawozdań statystycznych - zawarci są w systemie ewidencji komputerowej pod jednym kodem zawodu. Duże zmiany zachodzące na rynku pracy

mogą powodować, że dana osoba posiadająca kilka zawodów reprezentuje w danym czasie zarówno zawód nadwyżkowy jak i deficytowy, z tym że tylko jeden z nich będzie uwzględniony w statystyce rynku pracy i niniejszym opracowaniu.

Strukturę zawodową bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Staszowie charakteryzuje przewaga zawodów związanych z tradycyjnymi dziedzinami gospodarki. Potwierdza to przeprowadzony ranking zawodów, który uwidacznia, że popyt na określone grupy zawodów generowany jest przez aktualne tendencje występujące na lokalnym rynku pracy, emigracje ludności do pracy w krajach europejskich oraz przemiany w gospodarce, które z kolei wymuszają powstawanie nowych zawodów, wpływając jednocześnie na spadek lub zanik zainteresowania zawodami istniejącymi, z czasem tracącymi rację bytu. Opracowanie to wykazało, że w ogólnym zestawieniu zawodów dominują zawody nadwyżkowe, które znacznie przewyższają liczbę zawodów deficytowych charakteryzujących się niedoborem zasobów ludzkich nad podażą pracy. W związku z tym przed przyszłymi pracownikami będą stawiane wymagania dotyczące elastyczności zawodowej oraz elastyczności edukacyjnej w celu nabywania nowych kwalifikacji. Szczególnej uwagi będzie wymagała grupa osób zwalnianych grupowo z powodu likwidacji zakładu pracy, które z racji posiadania danego zawodu wyuczonego oraz doświadczenia w danym zakresie będą miały na lokalnym rynku pracy z powodu kryzysu gospodarczego problem z powrotem do aktywności zawodowej.

Osoby bezrobotne w obliczu zmieniającego się rynku pracy, rosnących oczekiwań pracodawców i powstawania nowych zawodów coraz częściej borykają się z problemem dostosowania zawodowego. Ich kwalifikacje są nierzadko nieadekwatne do potrzeb pracodawców lub szybko się dezaktualizują, umiejętności zawodowe są niewystarczające, dokonali błędnego wyboru zawodu, nie wiedzą jaki zawód wybrać lub też nie potrafią określić swych predyspozycji do podjęcia własnej działalności gospodarczej.

W omawianym okresie dało się jednak zauważyć wzmożone zainteresowanie możliwościami przekwalifikowania lub uzyskania kwalifikacji i uprawnień zawodowych, zgodnie z oczekiwaniami rynku pracy. Z takimi problemami zgłaszają się do doradcy zawodowego bezrobotni bez względu na kwalifikacje zawodowe. Oczywistym jest, że dylemat wyboru zawodu dotyczy w szczególności młodzieży bez kwalifikacji, zaś problem przekwalifikowania dotyczy osób, które w zawodzie wyuczonym mają niewielkie szanse na podjęcie pracy na lokalnym rynku. Coraz większą popularnością w roku 2009 cieszyły się również formy wsparcia związane z

podejmowaniem działalności gospodarczej, co świadczy o wzroście świadomości ludzi na temat samozatrudnienia i posiadanych przez nich predyspozycji przedsiębiorczych.

Niestety, wciąż aktualnym problemem jest sposób poszukiwania pracy przez bezrobotnych oraz zbyt mała aktywność w tym zakresie. Często jedynym wśród osób bezrobotnych sposobem poszukiwania pracy jest korzystanie z ofert zgromadzonych w PUP. Mając jednak świadomość, iż oferty dostępne w urzędzie stanowią jedynie niewielki odsetek wszystkich pojawiających się na rynku ofert pracy, można wysunąć przypuszczenie, że osoby wykazujące deficyt umiejętności poszukiwania pracy pomimo odpowiednich do oczekiwań pracodawcy kwalifikacji tej pracy nie znajdują. Szanse na znalezienie zatrudnienia zależą zatem w dużym stopniu nie tylko od posiadanych kwalifikacji zawodowych, umiejętności, predyspozycji, doświadczenia i mobilności zawodowej, ale również dogłębnej znajomości metod szukania pracy, umiejętności przygotowania dokumentów aplikacyjnych oraz autoprezentacji. Pracodawca ocenia przecież szeroko rozumiane predyspozycje zawodowe i osobowe kandydata, jego gotowość do nauki i zdobywania nowych kwalifikacji, motywację oraz elastyczność. Tymczasem znaczną grupę osób bezrobotnych charakteryzuje brak sprecyzowanych planów zawodowych, postawa roszczeniowa, zbyt mała elastyczność i brak aktywności w samodzielnym poszukiwaniu pracy.

Daje się mimo wszystko zauważyć, w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrost ilości zgłaszanych ofert pracy. Pracodawcy są zachęceni w szczególności możliwością skorzystania z licznych form wsparcia w zatrudnianiu bezrobotnych. Coraz częściej korzystają też z doradztwa zawodowego skierowanego do przedsiębiorców, głównie w zakresie określania wymagań na danym stanowisku pracy.

Dzięki określeniu klientów urzędu pod kątem nie tylko posiadanych kwalifikacji zawodowych, ale także ich poziomu motywacji do pracy, z pewnością łatwiejsze będzie udzielanie im pomocy w wejściu na rynek pracy. Możliwość poznania osoby bezrobotnej ze względu na jej predyspozycje zawodowe i osobowościowe będzie miał zgodnie z założeniami Standardów realizacji usług rynku pracy głównie pośrednik pracy i doradca zawodowy. Rosnące wymagania pracodawców w stosunku do pracowników powodują, że posiadanie odpowiednich kwalifikacji, umiejętności i doświadczenia zawodowego może okazać się niewystarczające do otrzymania pracy. Coraz częściej zwracana jest uwaga na motywację kandydata, jego cechy charakteru i typ osobowości. Pracodawca chętniej przecież zatrudnia osobę odpowiedzialną, rzetelną, uczciwą i lojalną.

ANEKS STATYSTYCZNY

1. T- I/P-1 - Bezrobotni wg zawodów w powiecie staszowskim
2. T- I/P-1a – Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie staszowskim
3. T- I/P-2 – Napływ bezrobotnych wg zawodów w powiecie staszowskim
4. T- I/P-2a – Struktura napływu bezrobotnych wg grup zawodowych
5. T- I/P-3 – Oferty pracy wg zawodów w powiecie staszowskim
6. T- I/P-3a – Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w powiecie staszowskim
7. T- I/P-4 – Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie staszowskim
8. T- I/P-5 – Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie staszowskim
9. T- I/P-6 - Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie staszowskim
10. T- I/P-7 – Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie
11. T- I/P-8 - Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie
12. T- I/P-9 – Bezrobotni wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy w powiecie staszowskim
13. T- I/P-9a – Struktura bezrobotnych i ofert pracy wg PKD w powiecie staszowskim
14. T- I/P-10 – Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie staszowskim w I półroczu 2006 roku ze względu na wskaźnik szansy uzyskania pracy
15. T- I/P-11 - Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie staszowskim w I półroczu 2006 roku ze względu na wskaźnik szansy uzyskania pracy.